

Prof. Dr. JÓZEF KOFFLER (Lwów)

FORMY MUZYCZNE.

(Ciąg dalszy).

2.

Niewłaściwe formy pieśniowe małe.

Zwykle dosłowne powtórzenie jakiegoś człona nie stwarza normalnie nowej formy. Jeżeli powtórzony człon wykazuje chociażby małe, ale istotne zmiany przy zakończeniu, wówczas musimy go uważać za nowy człon formalny. Niekiedy kompozytorowie posługują się dosłownym powtórzeniem właśnie w chęci stworzenia przez to formy; wówczas powstają formy niewłaściwe.

54. P

P

Śr

Niewłaściwa dwuczęściowa forma pieśniowa może pojawić się w dwóch odmianach:

1) pierwszy okres (A) składa się z powtórzonego czterotaktu o charakterze P , który wraca po Śr ; schemat:

$$\begin{array}{l} A \quad P \quad P \\ \quad 4 \quad + \quad 4 \\ B \quad \text{Śr} \quad P \\ \quad \boxed{4} \quad + \quad 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} A \quad ||: P :|| \\ \quad \quad 4 \\ B \quad \text{Śr} \quad P \\ \quad \quad 4 \quad + \quad 4 \end{array}$$

2) pierwszy okres (A) składa się również z powtórzonego czterotaktu o charakterze P , ale w drugim okresie (B) po Śr zjawia się odpowiedni N

$$\begin{array}{l} A \quad P \quad P \\ \quad 4 \quad + \quad 4 \\ B \quad \text{Śr} \quad N \\ \quad \boxed{4} \quad + \quad 4 \end{array}$$

55. Schumann: Album für die Jugend op. 68 Nr. 1 *Melodie*.

(2) (4) (2)

(4) (6) (8)

Piękny przykład na ten typ formy niewłaściwej obfituje w liczne i ciekawe problemy frazowania. Już pierwsza fraza ujęta przez Schumanna pod łukiem jak w przykładzie nasuwa pytanie: jak rozdzielić pierwszy motyw od drugiego. Są tu dwie możliwości: 1)

1)

lub 2)

Odpowiedź na to daje kompozytor w Śr , z którego wynika, iż tylko druga interpretacja jest właściwa. Jeszcze jedno pytanie narzuca się: czy kompozytor dobrze notował łuki przeciągając je aż do końca taktu parzystego, pozbawiając tem samym następny

motyw odbitki; czy nie lepiej byłoby:

! Na to daje odpowiedź kompozytor w N , gdzie odpowiednie miejsce wyglądałoby następująco

Ta odbitka ze skokiem nony do góry wprowadza taką emfazę, taki patos, że czar całego utworu zatraciłby się. Więc Schumann dobrze frazował.

(D. d. n.)